

Χελιδονίσματα

Τρίτη, 01 Μάρτιος 2016 00:00 - Τελευταία Ενημέρωση Τρίτη, 01 Μάρτιος 2016 16:21

Από την αρχαιότητα ακόμα τα παιδιά γιόρταζαν το τέλος του Χειμώνα και τον ερχομό της άνοιξης με τα χελιδονίσματα (ανοιξιάτικα κάλαντα). Έφτιαχναν ένα ξύλινο ομοίωμα χελιδόνας κι έπειτα το γύριζαν από σπίτι σε σπίτι σ' όλο το χωριό τραγουδώντας τραγούδια για τον ερχομό των χελιδονιών. Οι νοικοκυρές έδιναν στα παιδιά λεφτά, λάδι, κρασί, αλεύρι, σιτάρι ή αυγά. Οι μητέρες έδεναν στα χέρια των παιδιών τους ένα βραχιόλι από πολύχρωμες κλωστές, που το λένε "Μάρτη", για να μην τα μαυρίσει ο ήλιος. Ήταν ένα μαγικό προφύλαγμα για τη νέα εποχική περίοδο. Το περιίδεμα αυτό το φορούσαν τα παιδιά ως τη Ανάσταση ή ώσπου να πρωτοδούν χελιδόνι.

Το έθιμο της χελιδόνας συνεχίζεται μέχρι σήμερα σε πολλές περιοχές της Ελλάδας όπως η Ήπειρος, η Θράκη, η Μακεδονία και τα Δωδεκάνησα. Ο συγγραφέας Αθηναίος (2ος αιώνας μ.Χ.) έχει διασώσει ένα χελιδονίσμα που τραγουδούσαν τα παιδιά στη Ρόδο. Κρατώντας ένα ομοίωμα χελιδονιού, τριγύριζαν στην πόλη και ζητούσαν φιλέματα.

"Ήλθε, ήλθε χελιδών, καλός ώρας άγουσα, καλούς ενιαυτούς, επί γαστέρι λευκά επί νώτα μέλαινα"

Στα πρώτα βυζαντινά χρόνια, το έθιμο της χελιδόνας θεωρήθηκε ειδωλολατρικό και στην αρχή απαγορεύτηκε από την εκκλησία. Παρ' όλα αυτά όμως τα παιδιά συνέχιζαν να τραγουδούν τον ερχομό της Άνοιξης και έτσι το έθιμο διατηρήθηκε όπως ακριβώς και στην αρχαιότητα. Σε κάθε μεριά της Ελλάδας, την 1η του Μάρτη τα παιδιά ξεχύνονταν στους δρόμους για να καλωσορίσουν τα χελιδόνια τους, τους αγγελιοφόρους της Άνοιξης. Κρατούσαν στα χέρια τους ένα ξύλινο χελιδόνι και του κρεμούσαν στο λαιμό κουδουνάκια.

Το έθιμο αναβιώνει και στη Χαλκιδική κάθε χρόνο την 1η Μαρτίου. Μαθητές της ΣΤ' δημοτικού και της Γ' γυμνασίου κρατώντας ομοίωμα χελιδόνας γυρίζουν στα σπίτια του χωριού τραγουδώντας:

Χελιδόνα έρχεται από την Αραβία
φέρνει φέρνει άνοιξη
φέρνει και καλοκαίρι
εμείς για τούτο ήρθαμε να σας παρακαλέσουμε
να μας δώστε πέντ' αυγά
πέντ' αυγά πέντε κουκά
κι άλλα πέντε η πασχαλιά
να γεννάει η κλωσσαριά
Μάρτης μας ήρθε
καλώς μας ήρθε
τα δέντρα ανθίζουν
τα λιβάδια πρασινίζουν
και τα ζώα χαίρονται
έξω φύλλοι, ποντικοί
μέσα 'γεία και χαρά
και του χρόνου με υγεία

